

érkezett el fennállásának 70-ik évfordulójához. Az első harminc év történetét Kumlik Emil városi könyvtáros írta meg, a további harminc évről Tamás Lajos, a neves pozsonyi költő írt beszámolót. (Toldy Kör. 1906—1935. A pozsonyi Toldy Kör kiadása 1938.) A további tíz év eseményeiről részben az újabban rendszeresített évkönyvek tudósítanak. A kör legutóbbi 25 esztendeje, tehát egy egész negyedszázada kisebbségi

sorsban telt el, így törekvései, küzdelmei egyszersmind a kisebbségi magyarság szellemi harcát tükrözik. Benső kötelességünk ezért felfigyelni a jubiláló körre s a mögötte tömörülő szlovákiai magyar szellemi munkára, mert ne felejtjük el, hogy elsősorban ebből tanulhatjuk meg a helytállás és a tiszta emberséggel párosult elmélyült magyarság titkait.

KRAMMER JENŐ

U J K Ö N Y V E K

Hankiss János: A hídverő álmai. Budapest, 1944. Griff könyvkiadó. 278 lap.

Hankiss János könyvének jelképes, romantikus címe mögött jórészt a kiváló kultúrpolitikus aktuális rádióelőadásainak átdolgozásával találkozunk, melyeket a kultúrélmények tiszta öröme és a tanítószándék nemes pátozsa fűz egységes élménnyé. E kis szellem-történeti tanulmányok, elmélkedések, versmagyarázatok, irodalmi párbeszéddek és lélekrajzok egyes fejezetei a magyarság és az európaiság sorsközösségét, a falu és az irodalom, a nép és a magasabb műveltség találkozását dramatizálják színes, élvezetes előadói formában.

Elég néhány cím, hogy fogalmat alkossunk tartalmáról: „Goethe és Madách“, „Verne Gyula 1937-ben“, „A Karthausi nyomán Franciaországban“, „Az irodalom erőnk forrása“, „Ádám mindenkié“, „Irodalom a trafikban“, „A mi székely dajkánk“, „Magyar helytállás“, „Pünkösdi program“, „Krisztus és a nép“, „Árpád apánk

Szegeden“ stb. Bennük a mindennütt jelenlévő Szellem, Kultúra, és Irodalom mint élmény, tett, termékenyítő és kiegyenlítő gondolat, boldogító indulat állandóan közvetít Eg és Föld között, „hidat ver“ emberek, népek és nemzetek között s ledönti a köztük fennálló mesterséges korlátokat. Minden sorából a kultúroptimizmus csendül ki az „Untergang des Abendlandes“-szel szemben.

Az ő magyarjai ép oly otthonosak a túlvilági Eliziumi mezőkön, mint Európa bármely történelmi kultúráján. A tudásnak egyazon örömét hirdetik, akáregy régi hollandiai városban tartózkodnak, akár Rousseau ermenonvillei sírjánál tisztelegnek. Kisfaludy Badacsonya és Petrarca Provence-á szellemi rokonságban élnek. És tanúi vagyunk a nagyok, Goethe, és Madách, Napoleon és Zrinyi, Katona és Alfieri, Jókai és Hugo, Herder és Arany, stb. eszmecseréinek, párbeszédeinek, melyekben megelevenednek a gondolatok, megnyilatkozik a versek értelme s feltárul a különböző korok lelke.

Ebben a szellemidézésben és büvös „Wahlverwandtschaft”-ban, mely a magyarság és Európa legkiválóbbjait egymáshoz fűzi, eltűnik az Idő és a Tér korlátja, s a nemzetek tragikus ellenségeskedését a termékeny együttműködés és emberi szolidaritás váltja fel.

Igy a könyv szándéka szerint magasigényű népművelés, tanítási, oktatni, javítani akaró lelki-kalauz és a jóakartú emberek himnusza akar lenni, útmutató egy jobb világ felé, melynek minden fejezetét a magyarság iránti rajongó szeretet hatja át. Ez a rajongás, az irreális elem és a romantikus köntös néha talán túlságosan is megszállja stílusát és gondolatvilágát, történelmi- és valóságszemléletét, de semmit sem von le erkölcsi értékéből.

A mának minden felszinen mozgó kérdésével, a társadalom, az irodalom, a művészet, a falu, a nép, a kultúra és magyarságtudomány, stb. problémáival egyforma szeretettel foglalkozik s mindenikhez van egy-egy értékes gondolata, ösztönző, megvalósítandó tanácsa. Ő is, mint egyik fejezetének („Árpád apánk Szegeden”) hősnője, Dugonics Etelkája, „magyar erőt, optimizmust és erkölcsöt prédikál” s a magyar Ádámra mutat, mert „azok az eszmények, amelyekért hősünk szemünk láttára küzd, a mi mai eszményeink is: szabadság, testvériség, szerelem, tudás, sorsunk ismerete, — a család, a nemzet, az emberiség” („Ádám mindenki”).

VÁNDOR GYULA.

Pintér Lajos: Korszerű latin nyelvtanítás. Kaposvár, 1943.

Az utóbbi években, mint arról a meglehetősen szép számban

megjelent művek is tanúskodnak, hazánkban nagyfokú érdeklődés nyilvánult meg az ókori világ iránt. Ennek az érdeklődésnek a középpontjába a rómaiak kerültek. Így következett be azután az, amire a klasszikus műveltség hívei ezelőtt még álmukban sem mertek gondolni: a latin nyelv „divatossá” lett. Magyar László 1941-ben még csak az „elkeseredett arcú” diáknak igyekezett a hóna alá nyúlni *Játzsua latinul* c. kis munkájával, amelyben a csábító cím mögött a mondatoknak hatalmas serege volt felsorakoztatva az eredményes latin nyelvtanulás érdekében. A következő évben, 1942-ben, a latin nyelv iránt feltámadt szélesebb körű érdeklődésre engedett következtetni Erdős Tivadarnak a könyve, amelynek merész és sokatígérő címe (*Latinul 40 nap alatt*. Gyönyös, 1942.) külön is feltűnést keltett. Közben a nagyközönség körében az érdeklődés tovább fokozódott. Ennek eredményeképpen jelent meg az őszi könyvpiacra Révay József pompás könyve, *Megtanulok latinul* (Budapest, 1943), mely azt igyekszik elősegíteni, hogy — mint a szerző mondja könyvének előszavában — „mindenki fájdalom nélkül megtanulhasson latinul”.

A diákság, és a nagyközönség után végre a latin tanárookra is sor került, mert ugyancsak 1943. őszén jelent meg Pintér Lajosnak már régebben bejelentett műve: *Korszerű latin nyelvtanítás*. A szerzőt már régen foglalkoztatta egy ilyen módszertani munka megírásának a gondolata. Az Országos Középiskolai Tanáregyesületi Közlöny 1929. évi októberi számában ezzel kapcsolatosan a következőket írta: „Az O. K. T. K.-ben nem